

Projekt

z dnia 11 grudnia 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XXII/.../2025
RADY GMINY W KLONOWEJ**

z dnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na terenie Gminy Klonowa na lata 2026 – 2029”

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r. poz. 115) oraz art. 4¹ ust. 2 i 2a ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151), Rada Gminy w Klonowej postanawia:

§ 1. Uchwalić Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na terenie Gminy Klonowa na lata 2026 – 2029 w brzmieniu ustalonym załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Klonowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
w Klonowej

Wiesław Sworowski

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA TERENIE GMINY KLONOWA NA LATA 2026 - 2029

Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Klonowa na lata 2026 - 2029, zwany dalej "Programem", określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r. poz. 115) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939).

Skala problemów związanych ze spożywaniem nadmiernej ilości napojów alkoholowych jest trudna do dokładnego oszacowania ale na pewno dotyka znaczącej części populacji. Według opublikowanego w 2024 roku raportu Akademii Polonijnej w Częstochowie, w Polsce liczba osób uzależnionych od alkoholu i nadmiernie pijących sięga od 4 do 5 mln, a osób wymagających leczenia od 1 mln do 1,2 mln. Z tego leczeniem objętych jest około 15 proc. Osób żyjących w zasięgu społecznie negatywnych skutków alkoholizmu jest około 12 mln..

Nadmierne spożywanie alkoholu w Polsce powoduje negatywne skutki w wymiarze zdrowotnym, społecznym i gospodarczym. Złożoność tego problemu wymaga zestawu uzupełniających się działań władz publicznych, które będą służyć stworzeniu środowiska wspierającego ograniczanie szkód związanych z piciem alkoholu.

Chcąc sprostać tym zmianom oraz zapewnić mieszkańcom Gminy Klonowa odpowiednią pomoc i wsparcie przedstawiamy sposób i realizację zadań własnych gminy w związku z realizacją działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Program jest kontynuacją zadań realizowanych w Gminie Klonowa od wielu lat. Dobrane cele i zadania programowe dostosowane są do potrzeb gminy i jej możliwości finansowych. W ten sposób tworzą spójny system działań profilaktycznych i naprawczych zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów uzależnień, zjawisk przemocy, zwiększenia wiedzy dorosłych i młodzieży w zakresie problemów alkoholowych, a także uzależnień behawioralnych. Szczególnie w przypadku tych ostatnich, obserwuje się duży wzrost. Uzależnienie od czynności jest tak samo niebezpieczne, jak uzależnienie od substancji i nie może być bagatelizowane.

Dodatkowo promowane są postawy społecznie ważne dla profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji tego Programu.

Nasilenie występowania problemów alkoholowych na terenie Gminy Klonowa nie odbiega zasadniczo od rozmiaru tych zjawisk w innych gminach. Natomiast w przypadku narkomanii, nie stwierdzono dotychczas przypadków osób uzależnionych od narkotyków. Nie stwierdzono również istnienia zjawisk związanych z dystrybucją narkotyków wśród mieszkańców.

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania, przyjmuje się określone poniżej cele, zadania i formy ich realizacji w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Klonowa na lata 2026 – 2029.

Cele i zadania

§ 1.1. Głównym celem Programu jest zmniejszenie rozmiarów zjawiska uzależnienia od alkoholu i narkotyków oraz przeciwdziałanie problemom związanym z wyżej wymienionymi uzależnieniami. Dodatkowo wsparte zostaną również działania związane z uzależnieniami behawioralnymi. Działania profilaktyczne mają charakter długofalowy i są skierowane do różnych grup wiekowych mieszkańców Gminy Klonowa. Realizowane w ramach Programu działania będą ukierunkowane na konkretne problemy (alkohol, narkotyki, przemoc, uzależnienia behawioralne) i zostaną skierowane do konkretnych środowisk i grup wiekowych. Ich rezultaty będą monitorowane i będą podlegać ewaluacji.

2. Profilaktyczne obszary Programu realizowane w ramach celów strategicznych to:

- 1) profilaktyka uniwersalna - obejmująca całą populację, jej celem jest uniemożliwienie bądź opóźnienie inicjacji alkoholowej i/lub narkotykowej przez dostarczanie niezbędnych informacji i umiejętności. Profilaktyka uniwersalna prowadzona jest w dużych grupach bez wcześniejszych badań przesiewowych pod kątem ryzyka uzależnień w założeniu, że wszyscy członkowie danej populacji są w równym stopniu zagrożeni inicjacją. Profilaktyka ta koncentruje się głównie na rozwijaniu umiejętności, interakcji rówieśniczej i funkcjonowaniu społecznym;
- 2) profilaktyka selektywna - adresowana do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i narkotyków. Główną zaletą pracy na populacjach zagrożonych jest fakt, że w wielu miejscach i kontekstach są one już zidentyfikowane;
- 3) profilaktyka wskazująca – adresowana do grup lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu i narkotyków, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia. Ma na celu identyfikację i działania wobec jednostek, u których występują symptomy blisko związane z indywidualnym ryzykiem używania substancji psychoaktywnych w przyszłości (np. zaburzenia psychiatryczne, niepowodzenia w szkole, zachowania aspołeczne).

3. Cele strategiczne Programu:

- 1) zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych;
- 2) zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują;
- 3) zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

4. Cele operacyjne programu:

- 1) ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych;
- 2) zmiana zachowań, postaw mieszkańców i instytucji Gminy Klonowa w sytuacjach związanych z alkoholem;
- 3) wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży;
- 4) budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu (w szczególności przeciwdziałania przemocy domowej);
- 5) zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 6) kreowanie właściwych zachowań i postaw wobec problemu narkomanii i używania innych środków odurzających;
- 7) wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej do rodziców, nauczycieli, a w szczególności do dzieci i młodzieży, związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych;
- 8) nakierowanie działań na profilaktykę uzależnień behawioralnych, ich wpływu na dzieci, młodzież i dorosłych;
- 9) promowanie zdrowego stylu życia;
- 10) współpraca z instytucjami i organizacjami w zakresie przeciwdziałania narkomanii i używaniu innych środków odurzających;

11) ciągła analiza występowania problemu narkomanii i używania innych środków odurzających na terenie Gminy Klonowa.

5. Do zadań gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałaniem narkomanii oraz integracją społeczną osób uzależnionych, należą zadania określone w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz zadania uwzględniające cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień określone w Narodowym Programie Zdrowia, do których należą w szczególności:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży;
- 4) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 5) zapobieganie sprzedaży napojów alkoholowych nieletnim;
- 6) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i problemów narkomanii;
- 7) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu (w zakładzie leczenia odwykowego);
- 8) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 9) wspieranie inicjatyw związanych z integracją społeczną i zatrudnieniem socjalnym osób uzależnionych i członków ich rodzin przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Sposób realizacji celów i zadań

§ 2. 1. Realizacja zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii w latach 2026-2029 r. odbywać się będzie poprzez:

- 1) profilaktykę szkolną i środowiskową, która obejmować będzie w szczególności:
 - a) profilaktykę edukacyjno-informacyjną i szkoleniową uzależnień prowadzoną w placówkach oświatowych obejmującą wszystkie substancje psychoaktywne: alkohol, narkotyki, tytoń, leki itp. (dzieci i rodzice),
 - b) dofinansowywanie działań kulturalno-oświatowych i sportowo-rekreacyjnych, których celem jest rozwijanie aktywności pozaszkolnej dzieci i młodzieży, działań promujących wzory trzeźwego życia oraz atrakcyjnych programów i zajęć o charakterze terapeutycznym,
 - c) profilaktykę edukacyjno-informacyjną i szkoleniową uzależnień behawioralnych prowadzoną w placówkach oświatowych, skierowaną zarówno do dzieci, młodzieży jak i dorosłych,
 - d) podejmowanie współpracy z instytucjami rządowymi i pozarządowymi, które specjalizują się w organizowaniu działań profilaktycznych,
 - e) współpracę z instytucjami oświatowymi, pedagogami oraz funkcjonariuszami policji w zakresie profilaktyki uzależnień,
 - f) tworzenie miejsc spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży (bez alkoholu) w odpowiedzi na potrzeby wpływające ze środowiska,
 - g) dofinansowywanie obozów oraz kolonii socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży oraz wszelkiej pomocy dzieciom z rodzin alkoholowych (łącznie z dożywianiem dzieci uczestniczących w zajęciach socjoterapeutycznych);
- 2) lecznictwo odwykowe, które obejmować będzie w szczególności:

- a) prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób z uzależnieniem alkoholowym i osób współuzależnionych, którego zadaniem jest motywowanie do podjęcia leczenia, jak również udzielanie wsparcia po zakończonym leczeniu, a także rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej i udzielanie wsparcia w tym zakresie oraz inicjowania interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
 - b) motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia celem zaprzestania działań wymienionych w art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi; (tj. demoralizacji nieletnich, zaniedbywania obowiązków związanych z zapewnieniem odpowiedniego statusu materialnego rodzinie w związku z nadużywaniem alkoholu; systematycznego zakłócania spokoju i porządku publicznego),
 - c) kierowanie osób (w uzasadnionych przypadkach) na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia i przygotowanie dokumentacji celem złożenia wniosku o wszczęcie postępowania do Sądu Rejonowego,
 - d) ułatwianie pacjentom kontaktów z placówkami pomocy terapeutycznej i pomocy psychospołecznej na terenie innych gmin,
 - e) ścisłą współpracę z ośrodkami pomocy terapeutycznej, grupami AA, Izłą Wyrzeźwień, Poradniami Odwykowymi itp.;
- 3) przeciwdziałanie przemocy domowej, obejmujące w szczególności:
- a) inicjowanie i wspieranie realizacji zadań wymienionych w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1673), w tym czynny udział przedstawiciela Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego,
 - b) inicjowanie i wspieranie stowarzyszeń samoobrony i środowiskowych grup społecznej obrony przed przemocą,
 - c) budowanie lokalnej koalicji osób, służb, instytucji i organizacji w sprawie przeciwdziałania przemocy domowej,
 - d) działalność edukacyjno-informacyjną i szkoleniową związaną z zagadnieniami przeciwdziałania przemocy;
- 4) edukację, w tym edukację publiczną, obejmującą w szczególności:
- a) kierowanie osób realizujących zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na szkolenie w tym zakresie,
 - b) prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych związanych z zagrożeniem życia i zdrowia mieszkańców spowodowanym nietrzeźwością kierowców,
 - c) podejmowanie działań na rzecz uświadamiania mieszkańców gminy o wielkiej szkodliwości społecznej uzależnień, poszukiwanie i pozyskiwanie osób, które będą pomagały w promowaniu zdrowego trybu życia,
 - d) działalność edukacyjno-informacyjną związaną z przeciwdziałaniem przemocy domowej,
 - e) działalność informacyjno-edukacyjną i szkoleniową z zakresu integracji społecznej i zatrudnienia socjalnego;
- 5) kontrole rynku napojów alkoholowych, obejmujące w szczególności:
- a) wydawanie opinii przez Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sprawie zgodności usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych z odpowiednią uchwałą Rady Gminy (art. 18 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi),
 - b) podejmowanie interwencji w sprawie reklamy i promocji oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, zgodnie z art.13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
 - c) działania edukacyjno-informacyjne i szkoleniowe dla sprzedawców napojów alkoholowych i osób podających alkohol;

- 6) pomoc rodzinom z problemem alkoholowym w szczególności poprzez wspieranie inicjatyw zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej;
- 7) prowadzenie działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej, szkoleniowej i profilaktycznej wśród mieszkańców gminy, a w szczególności prowadzenie takiej działalności w szkołach i placówkach systemu oświaty zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii:
 - a) finansowanie i organizowanie na terenie szkół i innych placówek opiekuńczo-wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
 - b) pokrycie kosztów zakupu materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu profilaktyki narkotykowej i profilaktyki innych środków odurzających oraz ich dystrybucja wśród dzieci i młodzieży, a także rodziców,
 - c) organizowanie festynów i imprez promujących zdrowy tryb życia, zawodów sportowych i imprez masowych dla dzieci i młodzieży oraz konkursów i turniejów międzyszkolnych,
 - d) finansowanie profilaktycznych kolonii i wypoczynku dla dzieci i młodzieży,
 - e) dofinansowanie szkoleń i kursów w zakresie rozwijania umiejętności prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych i opiekuńczo-wychowawczych organizowanych dla pedagogów i innych osób pracujących w środowisku,
 - f) finansowanie szkoleń z zakresu profilaktyki narkotykowej i profilaktyki dotyczącej innych środków odurzających (np. dopalaczy),
 - g) wspieranie działań podstawowej opieki zdrowotnej w zakresie metod wczesnego diagnozowania osób dotkniętych narkomanią;
- 8) ciągle monitorowanie występowania i skali problemu narkomanii i alkoholizmu na terenie Gminy Klonowa poprzez:
 - a) diagnozę w zakresie występowania zjawisk alkoholizmu i narkomani oraz czynników ryzyka ich wystąpienia w szkołach i placówkach systemu oświaty,
 - b) współpracę z instytucjami działającymi na terenie Gminy Klonowa (placówki kultury, GOPS, Policja) w zakresie oceny występowania lub stanu zagrożenia występowania problemów alkoholowych oraz narkomanii i używania innych środków odurzających,
 - c) przeprowadzanie badań i analiz występowania zjawiska alkoholizmu, narkomanii i używania innych środków odurzających,
 - d) sporządzanie co najmniej 1 raz w roku oceny występowania i skali problemu alkoholizmu i narkomanii na terenie Gminy Klonowa i przedstawianie go Radzie Gminy w Klonowej;
- 9) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholizmu i narkomanii.

2. Zadania do realizacji w przypadku stwierdzenia występowania na terenie Gminy Klonowa osób uzależnionych od narkotyków:

- 1) umożliwienie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od narkotyków poprzez utworzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od narkotyków, którego zadania obejmować będą w szczególności:
 - a) dostarczanie informacji o możliwości podejmowania terapii dla osób uzależnionych od narkotyków,
 - b) motywowanie i kierowanie na leczenie,
 - c) udzielanie wsparcia i pomocy psychospołecznej osobom uzależnionym i rodzinom dotkniętym narkomanią,
 - d) przeprowadzenie akcji informacyjnej dla mieszkańców o możliwości uzyskania pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od narkotyków poprzez wskazanie instytucji i placówek, w których można taką pomoc uzyskać;

- 2) udzielanie rodzinom dotkniętych problemem narkomanii pomocy społecznej, psychologicznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą w rodzinie:
- a) koordynowanie działań dotyczących pomocy ofiarom przemocy, poprzez współpracę z policją, placówkami służby zdrowia, sądem, GOPS, szkołami i organizacjami pozarządowymi,
 - b) finansowanie działań i programów związanych z opieką psychologiczną i prawną dla rodzin dotkniętych narkomanią,
 - c) prowadzenie i finansowanie schronienia dla ofiar przemocy,
 - d) prowadzenie działalności w zakresie zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego,
 - e) udzielanie pomocy społecznej osobom uzależnionym oraz członkom ich rodzin dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i podejmowanie działań integrujących te osoby ze środowiskiem lokalnym poprzez wykorzystanie metod pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

§ 3. Przyjmuje się następujący sposób realizacji i kontroli realizacji programu:

- 1) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Klonowa na lata 2026 – 2029 realizowany jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klonowej, przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Klonowej;
- 2) corocznie sporządza się raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na zasadach określonych w art. 4¹ ust. 2b ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Źródła finansowania programu i zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

§ 4. 1. Źródłem finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszone na rachunek Gminy Klonowa. Wysokość finansowania określa odpowiedni dział i rozdział budżetu Gminy Klonowa na dany rok.

2. Wydatki związane z wynagrodzeniem członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Klonowej są pokrywane z budżetu gminy na dany rok, ze środków na finansowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3. Z tytułu udziału w posiedzeniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości: Przewodniczący Komisji 17% minimalnego wynagrodzenia brutto na dzień posiedzenia komisji, członkowie 7,5% minimalnego wynagrodzenia brutto.

5. Członkowie, w ramach wynagrodzenia, wykonują zadania związane z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

6. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniu komisji wypłacane jest ze środków przeznaczonych na realizację niniejszego Programu, na podstawie listy obecności podpisanej przez obecnych na posiedzeniu członków komisji.

7. W przypadku posiedzeń w trybie zdalnym podstawą do wypłacenia wynagrodzenia jest protokół posiedzenia, w którym wymieniono uczestników danego posiedzenia.

8. Wpłata wynagrodzenia następuje w terminie 7 dni od dnia odbytego posiedzenia lub wykonania zadania związanego z działalnością komisji.